

Brussell, 25 ta' Novembru 2014
(OR. en)

15733/14

Fajl Interistituzzjonali:
2013/0187 (COD)

AVIATION 218
CODEC 2291

RAPPORT

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kunsill
Nru. dok. preċ.: Nru dok. Cion:	15472/14 AVIATION 2010 CODEC 2236 11496/13 AVIATION 90 CODEC 2072
Suġġett:	<i>Thejija tal-laqgħa tal-Kunsill (<u>Trasport, Telekomunikazzjoni u Enerġija</u>) fit-3 ta' Diċembru 2014</i> Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 216/2008 fil-qasam tal-ajrudromi, tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru u s-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru - SES II+, Regolament tal-EASA Approċċ ġenerali

I. INTRODUZZJONI

Fit-12 ta' Ġunju 2013, il-Kummissjoni baġtet lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew żewġ proposti leġislattivi sabiex jaġġornaw ir-regolamenti dwar l-Ajru Uniku Ewropew, u jaċċelleraw l-implimentazzjoni tagħhom. Il-pakkett dwar l-SES II + għandu l-għan li jtejjeb il-kompetittività tas-sistema Ewropea tat-trasport bl-ajru u biex jiżviluppa aktar l-inizjattiva tal-Ajru Uniku Ewropew imniedi fl-2004. L-għan ġenerali tal-inizjattiva tal-SES hu li jittejjbu l-istandards attwali tas-sikurezza tat-traffiku tal-ajru, li jingħata kontribut għall-iżvilupp sostenibbli tas-sistema tat-trasport bl-ajru u biex tittejjeb il-prestazzjoni ġenerali tas-sistema Ewropea tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru (ATM) u s-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru (ANS).

F'dan il-kuntest, ir-riformulazzjoni tal-erba' Regolamenti eżistenti tal-SES II (Proposta għal riformulazzjoni) u l-emendi għar-Regolament li jistabbilixxi l-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (il-proposta tal-EASA) jissimplifikaw il-qafas leġislattiv, ineħħu d-duplikazzjonijiet fir-regoli attwali, itejbu s-sistema ta' superviżjoni u jirrevedu r-regoli eżistenti bil-għan li tittejjeb il-prestazzjoni ġenerali tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru. Il-problemi ewlenin indirizzati mill-proposti huma l-effiċjenza insuffiċjenti tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru u l-frammentazzjoni tas-sistema ta' Ġestjoni tat-Traffiku tal-Ajru (ATM).

B'mod aktar speċifiku, l-għanijiet tal-emendi fil-proposta tal-EASA huma l-allinjament tal-kamp ta' applikazzjoni attwali tar-Regolament dwar l-EASA mal-qafas leġislattiv tal-SES, it-tneħħija ta' diskrepanzi bejn it-tnejn, u l-inkorporazzjoni tal-kunċetti ta' interoperabbiltà tal-SES. Barra minn hekk, il-proposta taġġorna wkoll ir-Regolament tal-EASA filwaqt li tqis l-iżviluppi reċenti fil-programm ta' riċerka SESAR u tarmonizzazzjoni mad-Dikjarazzjoni Kongunta u l-approċċ komuni tal-Parlament Ewropew, il-Kunsill u tal-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni dwar l-aġenziji deċentralizzati (Approċċ komuni).

II. HIDMA FIL-KUNSILL

Il-Kummissjoni pprezentat il-proposti għall-pakkett tal-SES 2+ u l-valutazzjoni tal-impatt tagħhom lill-Grupp ta' Hidma dwar l-Avjazzjoni fit-2 ta' Settembru 2013. Fir-reazzjonijiet tagħhom, il-biċċa l-kbira tad-delegazzjonijiet evalwaw il-proposti bħala prematuri, wara li kkunsidraw li l-implimentazzjoni tal-pakkett leġislattiv preċedenti għadha ma setgħatx turi l-potenzjal sħiħ tiegħu. Huma enfasizzaw ukoll li bidliet frekwenti fl-istruttura attwali tal-SES jistgħu jwasslu għal riżultati kontroproduktivi u dan imur kontra l-għan ġenerali ta' effiċjenza. Barra l-fehmiet negattivi espressi mill-Istati Membri, l-eżami dettaljat tal-pakkett tal-SES 2+ fil-livell ta' grupp ta' hidma beda biss taht il-Presidenza Taljana f'Lulju 2014, fejn tkomplet, b'mod parallel, il-hidma fuq iż-żewġ proposti leġislattivi.

Sabiex isir progress malajr dwar il-pakkett tal-SES 2 + ingenerali, il-Presidenza segwiet approċċ limitat fir-rigward ir-Regolament tal-EASA u eżaminat biss dawk l-artikoli tal-proposta li għandhom rabta diretta mal-Proposta ta' riformulazzjoni tal-SES. Id-delegazzjonijiet laqgħu l-approċċ iffukat u orjentat lejn ir-riżultati, tal-Presidenza, filwaqt li gie evalwaw ukoll li l-Kummissjoni mistennija tippreżenta proposta separata dwar ir-reviżjoni tar-Regolament tal-EASA fl-intier tiegħu matul l-2015. Huma qiesu li xi kwistjonijiet fundamentali relatati mal-istatus u r-rwol tal-Aġenzija, bħal isimha jew l-istruttura ta' finanzjament tagħha għandhom jiġu eżaminati fil-kuntest usa' tar-responsabbiltajiet tal-Aġenzija, u mhux biss mil-lat tal-ATM, il-punt fokali ewlieni tal-pakkett tal-SES II +.

Ir-reviżjoni ppjanata tar-Regolament tal-EASA ser tipprovdi l-opportunità sabiex jitwettaq l-eżami fil-fond ta' dan it-thassib fundamentali u aktar generiku. Għalhekk, l-abbozz ta' approċċ generali fl-Anness ikopri biss għażla ta' artikoli, u fil-bqija jinjora l-proposta tal-Kummissjoni.

III. KUMMENTI ĠENERALI

L-Istati Membri generalment laqgħu l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tissimplifika u tiċċara l-qafas legali eżistenti tal-inizjattiva tal-Ajru Uniku Ewropew u appoġġaw l-allinjament tar-Regolament tal-EASA mad-dispożizzjonijiet ta' Proposta ta' riformulazzjoni tal-SES. Sett ta' regoli ssimplifikati u uniformi, speċjalment f'regolamenti tekniċi bħall-interoperabbiltà u ċertifikazzjoni fil-qasam tal-ATM/ANS jipprovdu valur miżjud billi jeliminaw id-dupplikazzjonijiet fir-Regolament tal-SES. Huma jiddelinejaw b'mod ċar ir-regolamentazzjoni ekonomika tal-SES, li tinsab fil-Proposta għar-riformulazzjoni, mill-aspetti tekniċi tal-SES fejn l-Aġenzija għandha rwol speċifiku li tiżgura r-regolamentazzjoni u s-sorveljanza tal-attivitajiet ta' ATM/ANS.

Barra mill-hidma intensiva mwettqa fil-livell tal-grupp ta' hidma, il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti eżamina u approva t-test tal-abbozz ta' approċċ ġenerali fil-laqgħa tiegħu tal-21 ta' Novembru 2014. F'din l-okkażjoni, ES talbet kjarifiki mill-Kummissjoni dwar l-applikabbiltà tal-proposta tal-EASA għall-ajruporti, b'mod partikolari l-ajruport ta' Ġibiltà, u għamlet il-pożizzjoni tagħha dipendenti fuq stqarrija tal-Kummissjoni f'dan is-sens. Is-servizzi tal-Kummissjoni kkonfermaw li l-proposta tal-EASA bħala tali, ma tkoprix l-ajruporti, u impenjaw ruħhom li jippreżentaw dikjarazzjoni rilevanti għall-minuti tal-Kunsill.¹

Harsa ġenerali lejn il-hidma mwettqa hija mnizzla hawn taht, u korrezzjonijiet tekniċi żgħar fit-test jidhru f'tipa grassa u ingassata.

UK għad għandha riżerva ta' skrutinju parlamentari dwar il-proposta.

IV. KUMMENTI DWAR KWISTJONIJIET SPECIFIĊI

(a) Aspetti militari

Il-Kummissjoni pproponiet li twessa' l-ambitu tar-Regolament tal-EASA biex jiġi żgurat li l-fornituri ta' servizzi militari jikkonformaw mar-regoli tat-traffiku tal-ajru ċivili meta jipprovdu servizzi għal traffiku ċivili. Mill-bidu tad-diskussjonijiet, l-ambitu modifikat ħabab ma' rezistenza qawwija mill-Istati Membri, li kkunsidraw li l-fatt li wieħed espliċitament jirrendi l-komunità militari soġġetta għar-regoli tal-SES ma jirrispettax l-indipendenza regolatorja tagħhom. Wara skambju estensiv ta' fehmiet mal-esperti militari tal-Istati Membri u l-Aġenzija Ewropea għad-Difiża fl-14 ta' Ottubru 2014, il-Presidenza kkonkludiet li l-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament tal-EASA ser jibqa' l-istess, u l-obbligu eżistenti tal-militar li jiżguraw livell ta' sikurezza li jkun mill-anqas effettiv daqs ir-rekwiżiti essenzjali applikabbli għal fornituri ta' servizzi ċivili ser ikompli japplika.

¹ Kienet diġà saret dikjarazzjoni simili meta giet adottata l-aħħar emenda tar-Regolament tal-EASA, ir-Regolament (KE) Nru 1108/2009 (ara dok. 12955/09 ADD 1).

b) Ċertifikazzjonijiet u dikjarazzjonijiet għall-interoperabbiltà

Il-forniment ta' servizzi ta' navigazzjoni bl-ajru huwa soġġett għal ċertifikazzjoni mill-EASA jew mill-awtoritajiet superviżorji nazzjonali, u għal xi servizzi għal awtodikjarazzjoni mill-fornitur tas-servizz. Filwaqt li dawn il-prinċipji huma stipulati fl-Artikolu 8 tal-Proposta ta' riformulazzjoni tal-SES, ir-Regolament tal-EASA fih ir-regoli ta' sustanza, jiġifieri r-rekwiżiti essenzjali li l-fornituri tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru għandhom jikkonformaw magħhom (Artikolu 8b u Anness Vb). Ir-regoli tal-abilitazzjoni relatati għall-implimentazzjoni u l-emendar ulterjuri ta' dawn ir-regoli (Artikolu 8b), u r-responsabbiltajiet relatati tal-EASA (Artikolu 22a) huma wkoll stipulati fir-Regolament tal-EASA.

Għal dawk li huma entitajiet kwalifikati, li lilhom jistgħu jiġu delegati l-funzjonijiet ta' sorveljanza tal-awtoritajiet nazzjonali, ir-Riformulazzjoni tal-SES u r-Regolament tal-EASA jsegwu struttura simili. Il-Proposta ta' riformulazzjoni tal-SES tistabbilixxi l-qafas ġenerali għal dawn l-entitajiet, filwaqt li l-Anness V tal-proposta tal-EASA fiha l-kriterji li għandhom iwettqu.

Filwaqt li qed tinzamm l-istruttura bażika ta' hawn fuq, id-dispożizzjonijiet affettwati ġew simplifikati u ċċarati fil-livell tal-grupp ta' ħidma. Għalhekk, definizzjoni waħda ta' "dikjarazzjoni", u Anness wiehed għall-entitajiet kwalifikati nżammu fil-proposta tal-EASA biss, biex b'hekk ġiet eliminata d-duplikazzjoni mal-qafas legiżlattiv tal-SES. Ġew iċċarati wkoll ir-responsabbiltajiet tal-Aġenzija fir-rigward ta' ċertifikazzjonijiet u dikjarazzjonijiet. Barra minn hekk, pass ulterjuri 'l quddiem f;-ispeċifikazzjoni tar-responsabbiltajiet tal-Aġenzija, diversi delegazzjonijiet innotaw b'mod pożittiv il-possibbiltà li jiġu stabbiliti fil-livell Ewropew l-ispeċifikazzjonijiet dettaljati tar-rekwiżiti essenzjali. Madankollu, minhabba l-implikazzjonijiet usa' ta' dan l-approċċ ġdid, ċentralizzat u armonizzat dwar ir-responsabbiltajiet tal-EASA, id-delegazzjonijiet qiesu li kien aktar xieraq li din l-għażla tiġi eżaminata fil-kuntest tar-reviżjoni ġenerali tar-Regolament tal-EASA fl-2015.

c) **Imposti fuq rotot**

Fiz-żewġ proposti SES II +, il-Kummissjoni ressqet emendi biex izzid imposti fuq rotot bħala sors ta' finanzjament għall-attivitajiet dejjem jizdiedu tal-Aġenzija relatati mal-ATM. Fil-kuntest tal-SES, ir-raġuni sottostanti għal din il-bidla kienet il-migrazzjoni tal-ġarfien espert tal-Eurocontrol għat-twettiq tal-kompiti li mill-adozzjoni tar-Regolament SES II ġew ittrasferiti lill-EASA. Madankollu, minhabba li l-Kummissjoni ma setgħetx f'dan l-istadju tipprovdi assigurazzjonijiet lid-delegazzjonijiet dwar il-modalitajiet prattiċi ta' tali trasferiment mill-qafas istituzzjonali tal-Eurocontrol, id-deċiżjoni dwar dan is-sors ta' finanzjament addizzjonali ġiet posposta sakemm isiru d-diskussjonijiet dwar l-istruttura generali tal-finanzjament tal-EASA skont ir-reviżjoni tar-Regolament tal-EASA fl-2015.

d) **Atti delegati u ta' implimentazzjoni**

L-approċċ generali jaġġorna d-dispożizzjonijiet dwar l-atti delegati u ta' implimentazzjoni biss f'żewġ każijiet, jiġifieri dwar ir-rekwiżiti essenzjali (Artikolu 8b), u dwar it-tariffi u imposti (Artikolu 64). L-inkluzjoni tal-Artikoli 65a - 65c standard korrispondenti tirrifletti dawn il-bidliet, filwaqt li fuq il-bqija tad-dispożizzjonijiet l-intenzjoni hi li tinzamm l-applikazzjoni kontinwa tar-regoli l-antiki tal-komitologija kif attwalment stipulati fl-Artikolu 65 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

V. **HIDMA FI HDAN IL-PARLAMENT EWROPEW**

Il-Parlament Ewropew hatar lil David-Maria SASSOLI bħala relatur għall-fajl u adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari fit-12 ta' Marzu 2014.

VI. **KONKLUŻJONI**

Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, fil-laqgħa tiegħu tat-3 ta' Dicembru 2014, il-Kunsill hu mistieden biex:

- jeżamina t-test kif jinsab fl-Anness I għal dan ir-rapport u jadotta approċċ generali;
- jieħu nota tad-dikjarazzjoni li għandha tiġi ppreżentata mill-Kummissjoni u jinkludiha fil-minuti tal-Kunsill.

Artikolu 1

Ambitu

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għal:

- (a) id-disinn, il-produzzjoni, il-manutenzjoni u t-tħaddim ta' prodotti, partijiet u tagħmir ajrunawtiku, kif ukoll għal persunal u organizzazzjonijiet involuti fid-disinn, il-produzzjoni, u l-manutenzjoni ta' dawn il-prodotti, partijiet u tagħmir;
- (b) persunal u organizzazzjonijiet involuti fl-operazzjoni ta' inġenji tal-ajru;
- (c) id-disinn, il-manutenzjoni u l-operazzjoni ta' ajrudromi, kif ukoll persunal u organizzazzjonijiet involuti f'dan u, mingħajr preġudizzju għal-legislazzjoni Komunitarja u nazzjonali dwar l-ambjent u l-ippjanar tal-użu tal-art, is-salvagwardjar tal-inħawi tal-ajrudromi;
- (d) id-disinn, il-produzzjoni u l-manutenzjoni tat-tagħmir tal-ajrudromi, kif ukoll il-persunal u l-organizzazzjonijiet involuti fihom;
- (e) id-disinn, il-produzzjoni u l-manutenzjoni ta' sistemi, u kostitwenti għall-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru u s-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru ("ATM/ANS"), kif ukoll il-persunal u l-organizzazzjonijiet involuti fihom;
- (f) ATM/ANS, kif ukoll il-persunal u l-organizzazzjonijiet involuti fihom.

2. Dan ir-Regolament ma għandux japplika għal:

- (a) prodotti, partijiet, tagħmir, persunal u organizzazzjonijiet imsemmija fil-paragrafi 1(a) u 1(b) u waqt it-twettiq ta' attivitajiet jew servizzi militari, doganali, ta' tiftix ta' salvataġġ, tifi tan-nar, ħarsien tax-xtut jew simili. L-Istati Membri għandhom jintrabtu li jiżguraw illi dawn is-servizzi jikkunsidraw kemm jista' jkun prattikabbli l-miri ta' dan ir-Regolament;
- (b) ajrudromi jew parti minnhom, kif ukoll tagħmir, persunal, u organizzazzjonijiet, imsemmija fil-paragrafu 1(c) u (d), li huma kkontrollati u operati mill-armata;
- (c) ATM/ANS, inklużi sistemi u kostitwenti, persunal u organizzazzjonijiet, imsemmija fil-paragrafu 1 (e) u (f), li huma pprovduti jew li magħmula disponibbli mill-armata. L-Istati Membri għandhom jintrabtu li jiżguraw illi dawn l-inġenji fil-punt (a) ta' dan il-paragrafu ikunu separati, fejn ikun xieraq, inġenji oħra.

3. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 8 tar-Regolament (KE) Nru (XXXX/XXX) dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni), l-Istati Membri għandhom, sa fejn huwa possibbli, jiżguraw li kull faċilità militari miftuħa għal użu pubbliku msemmija fil-paragrafu 2(b) jew is-servizzi mogħtijin mill-persunal militari lill-pubbliku msemmin fil-paragrafu 2(c), ikunu jagħtu livell ta' sikurezza li jkun mill-anqas effettiv daqs dak rikjest mir-rekwiżiti essenzjali definiti fl-Annessi Va u Vb.

Artikolu 2

Objettivi

1. L-objettiv prinċipali ta' dan ir-Regolament huwa li jiġi stabbilit u miżmum livell uniformi għoli ta' sigurtà tal-avjazzjoni ċivili fl-Ewropa.
2. Objettivi addizzjonali huma, fl-oqsma koperti minn dan ir-Regolament, kif ġej:
 - (a) li jiġi assigurat livell għoli uniformi ta' protezzjoni ambjentali;
 - (b) li jiġi ffaċilitat moviment liberu ta' merkanzija, persuni u servizzi;
 - (c) li jkun hemm promozzjoni ta' kosteffiċjenza fil-proċessi regolatorji u ta' ċertifikazzjoni u sabiex tiġi evitata d-duplikazzjoni fuq il-livell nazzjonali u dak Ewropew;
 - (d) li l-Istati Membri jiġu assistiti fit-twettiq tal-obbligi tagħhom taħt il-Konvenzjoni ta' Chicago, billi tiġi pprovduta bażi għal interpretazzjoni komuni u implimentazzjoni uniformi tad-dispożizzjonijiet tagħha, u billi jiġi assigurat li d-dispożizzjonijiet tagħha, b'mod partikolari l-istandards tal-ICAO, jiġu kkunsidrati kif dovut u f'waqthom f'dan ir-Regolament u fir-regoli mfassla għall-implimentazzjoni tiegħu;
 - (e) li jiġu promossi l-opinjoni Komunitarji li jirrigwardaw l-istandards u r-regoli tas-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili fid-dinja kollha billi tiġi stabbilita kooperazzjoni adatta ma' pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet internazzjonali;
 - (f) li jiġu pprovduti l-istess kondizzjonijiet għall-atturi kollha fis-suq intern tal-avjazzjoni.
 - (g) li jiġu appoġġati l-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-pjan regolatorju tal-ATM;
 - (h) li tiġi rregolata s-sikurezza tal-avjazzjoni ċivili b'mod proporzjonat man-natura ta' kull attività partikolari.

3. Il-mezzi biex jinkisbu l-oġġettivi stabbiliti fil-paragrafi 1 u 2 għandhom ikunu:
- (a) il-preparazzjoni, l-adozzjoni u l-applikazzjoni uniformi tal-atti kollha neċessarji;
 - (b) ir-rikonoxximent, mingħajr htigiet addizzjonali, ta' ċertifikati, liċenzji, approvazzjonijiet jew dokumenti oħra mogħtija lil prodotti, persunal u organizzazzjonijiet skont dan ir-Regolament u r-regoli ta' implimentazzjoni tiegħu;
 - (c) l-istabbiliment ta' Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni indipendenti (minn hawn il quddiem "l-Aġenzija");
 - (d) l-implimentazzjoni uniformi tal-atti kollha neċessarji mill-awtoritajiet nazzjonali tal-avjazzjoni u l-Aġenzija fl-oqsma ta' responsabbiltà rispettivi tagħhom.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-iskop ta' dan ir-Regolament:

- (a) 'supervizjoni kontinwa' tfisser li għandhom isiru sabiex jiġi vverifikat li l-kondizzjonijiet li taħthom inhareġ ċertifikat, jew li huma koperti minn dikjarazzjoni, jibqgħu jiġu sodisfatti fi kwalunkwe hin tul il-perjodu ta' validità ta' dak iċ-ċertifikat jew ta' dik id-dikjarazzjoni, kif ukoll it-teħid ta' kwalunkwe miżura ta' salvagwardja;
- (b) 'il-Konvenzjoni ta' Chicago' tfisser il-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali u l-Annessi tagħha, iffirmata f'Chicago fis-7 ta' Diċembru 1944;
- (c) 'prodott' għandha tfisser inġenju tal-ajru, magna jew skrun;

- (d) 'partijiet u tagħmir' għandha tfisser kull strument, tagħmir, mekkaniżmu, parti, apparat, drittijiet, software jew aċċessorju, inkluż tagħmir ta' komunikazzjoni, li huwa użat jew intiż biex jiġi użat fit-tħaddim jew il-kontroll ta' ingenu tal-ajru waqt titjira; għandha tinkludi partijiet tal-qafas, il-magna jew l-iskrun, jew tagħmir użat biex jimmanuvra l-ingenu tal-ajru mill-art;
- (da) 'kostitwenti ATM/ANS' għandha tfisser kull kostitwent kif definit fl-Artikolu 2(19) tar-Regolament (UE) XXX/XXX dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni);
- (e) 'ċertifikazzjoni' tfisser kull forma ta' rikonoxximent li l-prodott, parti jew tagħmir, organizzazzjoni jew persuna jikkonformaw mal-htigiet applikabbli inklużi d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u r-regoli ta' implimentazzjoni tiegħu, kif ukoll il-ħruġ ta' ċertifikat rilevanti li jattesta tali konformità;
- (ea) 'dikjarazzjoni', għall-finijiet tal-ATM/ANS, għandha tfisser kwalunkwe dikjarazzjoni bil-miktub dwar:
- i) il-kapaċità u l-mezzi għall-eżekuzzjoni tar-responsabbiltajiet tal-fornituri ta' servizzi ta' informazzjoni dwar it-titjiriet, kif imsemmi fl-Artikolu 8b(3) ta' dan ir-Regolament;
 - ii) il-kapaċità u l-mezzi għall-eżekuzzjoni tar-responsabbiltajiet tal-organizzazzjonijiet involuti fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS, kif imsemmi fl-Artikolu 8b(4) ta' dan ir-Regolament;
 - iii) il-konformità jew l-idoneità għall-użu f'sistemi u kostitwenti maħruġa minn organizzazzjoni involuta fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS, kif imsemmi fl-Artikolu 8b(5a) ta' dan ir-Regolament;
 - iv) il-verifika ta' sistema li għandha tithaddem, maħruġa minn fornitur ta' servizz, kif imsemmi fl-Artikolu 8b(5a) ta' dan ir-Regolament.

- (f) 'entità kwalifikata' għandha tfisser korp li jista' jkun allokat [...] kompiti speċifiċi ta' ċertifikazzjoni jew superviżjoni mill-Aġenzija jew awtorità nazzjonali tal-avjazzjoni, u taħt il-kontroll u r-responsabbiltà tagħha;
- (g) 'ċertifikat' tfisser kull approvazzjoni, liċenzja jew dokument ieħor maħruġa bħala riżultat ta' ċertifikazzjoni;
- (h) 'operatur' għandha tfisser kwalunkwe persuna ġuridika jew fiżika, li topera jew tipproponi li topera inġenju tal-ajru jew aktar, jew ajrudrom jew aktar;
- (i) 'operazzjoni kummerċjali' tfisser kwalunkwe operazzjoni ta' inġenju tal-ajru, bi hlas jew konsiderazzjoni ta' valur oħra, li tkun disponibbli għall-pubbliku jew, meta ma tkunx disponibbli għall-pubbliku, li tkun mwettqa taħt kuntratt bejn operatur u klijent, fejn dan tal-aħħar m'għandu l-ebda kontroll fuq l-operatur;
- (j) 'inġenju tal-ajru mhaddem b'magna kumplessa' tfisser:
- i) ajruplan:
 - b'massa tat-tluġh massima ċertifikata li tisboq il-5 700 kg, jew
 - iċċertifikat għal konfigurazzjoni massima ta' passiġġieri bil-qiegħda ta' aktar minn dsatax, jew
 - iċċertifikat biex jopera b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas 2 bdoti, jew
 - mgħammar b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda, jew
 - ii) elikopter iċċertifikat:
 - għal massa tat-tluġh massima li tisboq it-3 175 kg, jew
 - għal konfigurazzjoni massima ta' passiġġieri bil-qiegħda ta' aktar minn disgħa, jew
 - biex jopera b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti, jew
 - iii) inġenji tal-ajru b'sistema tilt rotor;

- (k) 'apparat ta' taħriġ ta' simulazzjoni tat-titjir' tfisser kwalunkwe tip ta' apparat li fih issir simulazzjoni fl-art tal-kondizzjonijiet tat-titjir; dawn jinkludu simulaturi tat-titjir, apparati ta' taħriġ fit-titjir, trejners għal taħriġ fi proċeduri ta' titjir u navigazzjoni għal taħriġ u apparati tat-taħriġ fl-istrumenti bażiċi;
- (l) 'klassifikazzjoni' tfisser stqarrija mnizzla fuq liċenzja, li tispjega l-privileġġi, il-kondizzjonijiet speċjali jew il-limitazzjonijiet li jappartjenu lil tali liċenzja;
- (m) 'ajrudrom' għandha tfisser kull zona definita (inklużi l-bini, l-istallazzjonijiet u t-tagħmir) fuq l-art jew l-ilma jew fuq struttura fissa, fissa off-shore jew gallegġanti, intizi għal użu, shih jew parzjali, għall-inżul, it-tluq jew il-moviment fis-superfici tal-inġenju tal-ajru;
- (n) 'tagħmir tal-ajrudrom' għandha tfisser kull tagħmir, apparat, drittijiet, software jew aċċessorju, li huwa użat jew maħsub biex jintuza biex jikkontribwixxi għall-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru fl-ajrudrom;
- (o) 'rampa' għandha tfisser zona definita maħsuba biex takkomoda inġenji tal-ajru għall-iskop tat-tagħbija jew tal-hatt ta' passiġġieri, posta jew merkanzija, mili bil-fjuwil, parkeġġ jew manutenzjoni;
- (p) 'servizz ta' ġestjoni tar-rampa' għandha tfisser servizz ipprovdut sabiex jiġi ġestiti l-attivitajiet u l-moviment ta' inġenji tal-ajru u vetturi fuq rampa;
- (q) 'ATM/ANS' għandha tfisser il-funzjonijiet jew is-servizzi tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru kif definiti fl-Artikolu 2(10) tar-Regolament (KE) XXX/XXX dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni), is-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru kif definiti fl-Artikolu 2(4) ta' dak ir-Regolament, inklużi l-funzjonijiet u s-servizzi tal-ġestjoni tan-netwerk imsemmija fl-Artikolu 17 ta' dak ir-Regolament, u s-servizzi li jikkonsistu fl-orġinazzjoni u l-ipproċessar tad-data u l-ifformattjar u t-twassil ta' data għat-traffiku tal-ajru ġenerali għall-għanijiet tan-navigazzjoni tal-ajru kritika għas-sikurezza;
- (r) 'sistema ATM/ANS' għandha tfisser kwalunkwe taħlita ta' tagħmir u sistemi kif definiti fl-Artikolu 2(33) tar-Regolament (KE) XXX/XXX dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni);

- (s) 'servizz ta' informazzjoni dwar it-titjiriet' għandha tfisser servizz ipprovdut biex jagħti pariri u tagħrif għat-tmexxija sikura u effiċjenti tat-titjiriet;
- (t) 'traffiku tal-ajru ġenerali' għandha tfisser il-movimenti kollha ta' inġenji tal-ajru ċivili, kif ukoll il-movimenti kollha tal-inġenji tal-ajru tal-istat, inklużi l-inġenji tal-ajru militari, tad-dwana u tal-pulizija, meta dawn il-movimenti jsiru f'konformità mal-proċeduri tal-ICAO;
- (u) 'Pjan Regolatorju tal-ATM' għandha tfisser il-pjan approvat bid-Deċiżjoni tal-Kunsill 2009/320/KE², f'konformità mal-Artikolu 1(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 219/2007³ tas-27 ta' Frar 2007 dwar l-istabbiliment ta' Impriża Kongunta għall-iżvilupp tas-sistema Ewropea ta' generazzjoni ġdida għall-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru (SESAR)⁴.

Artikolu 8b

ATM/ANS

1. Il-forniment ta' ATM/ANS għandu jikkonforma mar-rekwiżiti essenzjali stipulati fl-Anness Vb u, sa fejn ikun possibbli, fl-Anness Va.
2. Il-fornituri tal-ATM/ANS għandu jkollhom ċertifikat. Iċ-ċertifikat għandu jinhareġ meta l-fornitur ikun wera l-kapaċità tiegħu u l-mezzi sabiex jaqdu r-responsabbiltajiet assoċjati mal-privileġġi tal-fornitur. Il-privileġġi mogħtija u l-ambitu tas-servizzi fornuti għandhom ikunu speċifikati fiċ-ċertifikat.
3. B'deroga mill-paragrafu 2, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-fornituri tas-servizzi ta' informazzjoni dwar it-titjira għandhom jithallew jiddikjaraw il-kapaċità tagħhom u l-mezzi sabiex jaqdu r-responsabbiltajiet assoċjati mas-servizzi pprovduti.

² ĠU L 95, 9.4.2009, p. 41.

³ ĠU L 64, 2.3.2007, p. 1.

⁴ ĠU L 64, 2.3.2007, p.1, kif emendat bir-Regolamenti tal-Kunsill (KE) Nru 1361/2008 u Nru 721/2014 (ĠU L 352, 31.12.2008 u ĠU L 192, 1.7.2014).

4. Il-mizuri msemija fil-paragrafu 6 jistgħu jistipulaw rekwiżit għaċ-ċertifikazzjoni jew għad-dikjarazzjoni fir-rigward tal-organizzazzjonijiet involuti fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS li fuqhom tiddependi b'mod kritiku s-sikurezza jew l-interoperabbiltà. Iċ-ċertifikat għal dawn l-organizzazzjonijiet għandu jinhareġ meta jkunu wrew il-kapaċità tagħhom u l-mezzi sabiex jaqdu r-responsabbiltajiet assoċjati mal-privileġġi tagħhom. Il-privileġġi mogħtija għandhom ikunu speċifikati fiċ-ċertifikat.
5. Il-mizuri msemija fil-paragrafu 6 jistgħu jistipulaw rekwiżit għaċ-ċertifikazzjoni fir-rigward ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS li fuqhom tiddependi b'mod kritiku s-sikurezza jew l-interoperabbiltà. Iċ-ċertifikat għal dawk is-sistemi u l-kostitwenti għandu jinhareġ meta l-applikant ikun wera li s-sistemi u l-kostitwenti jikkonformaw mal-ispeċifikazzjonijiet dettaljati stabbiliti sabiex tiġi żgurata l-konformità mar-rekwiżiti essenzjali msemija fil-paragrafu 1.
- 5a. Il-mizuri msemija fil-paragrafu 6 jistgħu jistipulaw rekwiżit għal dikjarazzjoni mill-fornitur tal-ATM/ANS imsemmi fl-Artikolu 3(ea) (iv) jew mill-organizzazzjoni involuta fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS imsemija fl-Artikolu 3(ea) (iii), fir-rigward ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS, li fuqhom tiddependi b'mod kritiku s-sikurezza jew l-interoperabbiltà.
6. Il-mizuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' dan l-Artikolu għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemija fl-Artikolu 65a([2]). Dawk il-mizuri għandhom jispeċifikaw b'mod partikolari:
 - (a) il-kondizzjonijiet għall-forniment ta' ATM/ANS skont ir-rekwiżiti essenzjali stabbiliti fl-Anness Vb u, jekk ikun japplika, fl-Anness Va;
 - (b) il-kondizzjonijiet sabiex jiġu stabbiliti u notifikati lill-applikant l-ispeċifikazzjonijiet dettaljati applikabbli għas-sistemi u l-kostitwenti ATM/ANS;

- (c) il-kondizzjonijiet għall-ħruġ, iż-żamma, l-emendar, is-sospensjoni jew ir-revoka ta' ċertifikati msemmija fil-paragrafu[...] 2, u fejn adatt il-paragrafu 5;
- (d) responsabbiltajiet ta' detenturi ta' ċertifikati;
- (e) fejn adatt, il-kondizzjonijiet u l-proċeduri għad-dikjarazzjoni minn, u s-supervizjoni tal-fornituri tas-servizzi u l-organizzazzjonijiet involuti fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti ATM/ANS imsemmija fil-paragrafi 3 sa 5a;
- (f) il-kondizzjonijiet li skonthom l-operazzjonijiet għandhom jiġu pprojbti, limitati jew soġġetti għal ċerti kondizzjonijiet fl-interess tas-sikurezza;
- (g) il-kondizzjonijiet għall-ħruġ u t-tixrid tal-informazzjoni obbligatorja sabiex tiġi żgurata s-sikurezza fil-forniment tal-ATM/ANS;
- (h) [*imħassar*]
- (i) ir-regoli tal-operat u l-kostitwenti ATM/ANS meħtieġa għall-użu tal-ispazju tal-ajru.

Fir-rigward tal-forniment tal-ATM/ANS, il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa, permezz ta' atti delegati f'konformità mal-Artikolu 65b, li temenda jew tissupplimenta l-Anness Vb, fejn meħtieġ għal raġunijiet ta' żviluppi tekniċi, operattivi jew xjentifiċi jew ta' evidenza ta' sikurezza marbuta mal-ATM/ANS sabiex, u sa fejn meħtieġ biex, jinkisbu l-oġettivi stabbiliti fl-Artikolu 2.

7. Il-mizuri msemmija fil-paragrafu 6 għandhom:

- (a) jirriflettu l-aħħar żviluppi u l-aħjar prattiki fil-qasam tal-ATM/ANS, u jkunu konsistenti mal-Pjan Regolatorju tal-ATM, fejn adatt;
- (b) ikunu proporzjonati mat-tip u l-kumplessità tas-servizzi pprovduti;
- (c) iqisu l-esperjenza dinjija fl-ATM/ANS, u l-progress xjentifiku u tekniku;
- (d) jiġu żviluppati billi jintużaw kemm jista' jkun id-dispożizzjonijiet rilevanti tar-Regolament (UE) XXX/XXX dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni) u jipprovdu għal mekkaniżmi tranżitorji sabiex tkun żgurata l-kontinwità ta' ċertifikati diġà mogħtija skont dak ir-Regolament; għall-bidu għandhom jinkludu d-dispożizzjonijiet ta' sikurezza ta' dawk ir-Regolamenti u, fejn ikun xieraq, fil-każ ta' emendi fil-gejjieni, iqisu l-aħħar progress xjentifiku u tekniku;
- (e) jippermettu reazzjoni immedjata għal kawżi stabbiliti ta' inċidenti u inċidenti serji.

Artikolu 13

Entitajiet kwalifikati

Fl-allokazzjoni ta' kompitu speċifiku ta' ċertifikazzjoni jew ta' superviżjoni lil entità kwalifikata, l-Aġenzija jew l-awtorità tal-avjazzjoni nazzjonali kkonċernata għandha tiżgura li tali entità tikkonforma mal-kriterji stabbiliti fl-Anness V.

L-entitajiet kwalifikati ma għandhomx joħorgu ċertifikati jew awtorizzazzjonijiet, jew jirċievu dikjarazzjonijiet.

KAPITOLU III
L-AĠENZIJA EWROPEA TAS-SIGURTÀ TAL-AVJAZZJONI

TAQSIMA I
Kompiti

Artikolu 17

Stabbiliment u funzjonijiet tal-Aġenzija

1. Ghall-fini tal-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament, għandha tiġi stabbilita Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni.
2. Ghall-iskopijiet li jiġi assigurat il-funzjonament tajjeb u l-iżvilupp tas-sikurezza tal-avjazzjoni ċivili, l-Aġenzija għandha:
 - (a) twettaq kwalunkwe komputu u tifformula opinjonijiet dwar il-kwistjonijiet kollha koperti bl-Artikolu 1(1);
 - (b) tassisti lill-Kummissjoni billi tipprepara miżuri li għandhom jittiehdu għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament. Meta dawn jinkludu regoli tekniċi u b'mod partikolari regoli li jirrelataw mal-kostruzzjoni, t-tfassil u aspetti operattivi, il-Kummissjoni ma tistax tibdel il-kontenut tagħhom mingħajr koordinazzjoni minn qabel ma' l-Aġenzija. L-Aġenzija għandha wkoll tipprovdi lill-Kummissjoni bis- sostenn meħtieġ tekniku, xjentifiku, u amministrattiv sabiex twettaq il-kompiti tagħha;
 - (c) tiehu l-miżuri meħtieġa fis-setgħat mogħtija lilha b'dan ir-Regolament jew legiżlazzjoni oħra tal-Unjoni;
 - (d) twettaq spezzjonijiet u investigazzjonijiet kif meħtieġ sabiex tissodisfa l-kompiti tagħha;
 - (e) fl-oqsma ta' kompetenza tagħha, twettaq, f'isem l-Istati Membri, funzjonijiet u kompiti mogħtija lilhom minn Konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli, b'mod partikolari l-Konvenzjoni ta' Chicago.
 - (f) tappoġġa lill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri fit-twettiq tal-kompiti tagħhom billi tipprovdi forum għall-iskambju ta' informazzjoni u l-għarfien espert li l-Istati Membri jiskambjaw fuq bażi volontarja.

Artikolu 22a

ATM/ANS

Fir-rigward tal-ATM/ANS imsemmija fl-Artikolu 4(3b), l-Aġenzija għandha:

- (a) twettaq, hija nnifisha jew permezz tal-awtoritajiet tal-avjazzjoni nazzjonali jew entitajiet kwalifikati, spezzjonijiet u verifiki tal-organizzazzjonijiet li hija tiċċertifika;
- (b) toħroġ u gġedded ċertifikati ta' organizzazzjonijiet li jinsabu barra t-territorju soġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat, u li huma responsabbli għall-ġħoti ta' servizzi fl-ispazju tal-ajru tat-territorju li għalih japplika t-Trattat;
- (c) toħroġ u gġedded ċertifikati ta' organizzazzjonijiet li jipprovdu servizzi pan-Ewropej;
- (ca) toħroġ u gġedded ċertifikati ta', jew tirċievi dikjarazzjonijiet minghand, organizzazzjonijiet involuti fid-disinn, il-manifattura jew il-manutenzjoni ta' sistemi u kostitwenti pan-Ewropej tal-ATM/ANS;
- (cb) tirċievi dikjarazzjonijiet minghand organizzazzjonijiet li tiċċertifika, kif imsemmi fil-punti (b) u (c) fir-rigward ta' sistemi ATM/ANS;
- (d) temenda, tissospendi jew tirrevoka ċ-ċertifikat rilevanti, meta l-kondizzjonijiet li skonthom inhareġ mhumiex aktar sodisfatti jew jekk id-detentur taċ-ċertifikat jonqos milli jissodisfa l-obbligi imposti fuqu minn dan ir-Regolament jew mir-regoli ta' implimentazzjoni tiegħu.

Jekk issir talba mill-Istati Membri kkonċernati, l-Aġenzija għandha twettaq ukoll il-kompiti speċifikati fil-punti (c) sa (d) fir-rigward ta' organizzazzjonijiet oħra.

TAQSIMA III

Metodi ta' hidma

Artikolu 52

Proċeduri għall-iżvilupp ta' opinjonijiet, speċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni u materjal ta' gwida

1. Malajr kemm jista' jkun wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament, il-Bord ta' Tmexxija għandu jistabbilixxi proċeduri trasparenti biex johorġu opinjonijiet, speċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni, mezzi aċċettabbli ta' konformità u materjal ta' gwida msemmi fl-Artikolu 18 (a) u (c).

Dawk il-proċeduri għandhom:

- (a) jagħmlu użu mill-esperjenza esperta disponibbli fl-awtoritajiet ċivili, u fejn adatt, l-awtoritajiet regolatorji militari u tal-avjazzjoni tal-Istati Membri;
 - (b) kull meta meħtieġ, jinvolvu esperti minn partijiet interessati rilevanti, inkluż il-militar, u jagħmlu użu mill-esperjenza esperta tal-Eurocontrol, il-korpi rilevanti Ewropej għall-istandardizzazzjoni, jew korpi speċjalizzati oħrajn;
 - (c) jiżguraw li l-Aġenzija tippubblika dokumenti u tikkonsulta b'mod wiesa' partijiet interessati, skont skeda ta' żmien u proċedura li tinkludi obbligu fuq l-Aġenzija sabiex tagħmel tweġiba bil-miktub għall-proċess ta' konsultazzjoni.
2. Meta l-Aġenzija, skont l-Artikolu 19, tiżviluppa opinjonijiet, speċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni, mezzi aċċettabbli ta' konformità u materjal ta' gwida li għandu jiġi applikat mill-Istati Membri, għandha tistabbilixxi proċedura sabiex tikkonsulta lill-Istati Membri. Għal dan il-għan, tista' tohloq grupp ta' xogħol li fih kull Stat Membru huwa intitolat li jahtar ekspert.
 3. Il-miżuri msemmin fl-Artikolu 18 (a) u (c) u l-proċeduri stabbiliti skont il-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandhom jiġi ppubblikati f'pubblikazzjoni uffiċjali tal-Aġenzija.
 4. Proċeduri speċjali għandhom jiġu stabbiliti sabiex tiġi indirizzata azzjoni immedjata li għandha tittiehed mill-Aġenzija sabiex tirreagixxi għal problema ta' sikurezza u sabiex tinforma lill-partijiet interessati rilevanti bl-azzjoni li għandhom jieħdu.

TAQSIMA IV
Htiġiet finanzjarji

Artikolu 59

Baġit

1. Id-dhul tal-Aġenzija għandu jikkonsisti minn:
 - (a) kontribuzzjoni mill-Unjoni;
 - (b) kontribuzzjoni minn kwalunkwe pajjiż terz Ewropew li miegħu l-Unjoni kkonkludiet ftehim kif imsemmi fl-Artikolu 66;
 - (c) il-mizati mħallsa mill-applikanti għal, u titolari ta', ċertifikati u approvazzjonijiet maħruġa mill-Aġenzija;
 - (d) hlasijiet għal pubblikazzjonijiet, taħriġ u kwalunkwe servizz ieħor ipprovduti mill-Aġenzija; u
 - (e) kwalunkwe kontribut finanzjarju volontarju minn Stati Membri, pajjiżi terzi jew entitajiet oħra, dment li tali kontribuzzjoni ma tikkompromettix l-indipendenza u l-imparzjalità tal-Aġenzija;
 - (f) għotjiet minn korpi tal-Unjoni għall-prestazzjoni tal-kompiti tagħha skont l-Artikolu 24 tar-Regolament (KE) Nru (XXXX/XXX) dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni).
2. In-nefqa tal-Aġenzija għandha tinkludi l-ispejjeż tal-impjegati, dawk amministrattivi, infrastrutturali u operattivi.

3. Id-dhul u l-infiq għandhom ikunu f'bilanċ.
4. Il-baġits regolatorji u l-ħlasijiet iffissati u miġbura għal attivitajiet ta' ċertifikazzjoni għandhom jiġu indirizzati separatament fil-baġit tal-Aġenzija.
5. Kull sena l-Bord Amministrattiv, abbażi ta' abbozz ta' dikjarazzjoni ta' estimi ta' dhul u nfiq, għandu jipproduċi dikjarazzjoni ta' estimi ta' dhul u nfiq tal-Aġenzija għas-sena finanzjarja ta' wara.
6. Din id-dikjarazzjoni ta' estimi msemija fil-paragrafu 4, li għandha tinkludi abbozz ta' pjan ta' stabbiliment, flimkien mal-programm proviżorju ta' hidma, għandha, sa mhux iżjed tard mill-31 ta' Marzu, tiġi mgħoddija mill-Bord Amministrattiv lill-Kummissjoni u lill-Istati li magħhom il-Komunità kkonkludiet il-ftehim kif imsemmi fl-Artikolu 66.
7. Id-dikjarazzjoni ta' estimi għandha tiġi mgħoddija mill-Kummissjoni lill-awtorità baġitarja flimkien ma' l-abbozz preliminari tal-baġit ġenerali tal-Unjoni Ewropea.
8. Abbażi tad-dikjarazzjoni tal-estimi, il-Kummissjoni għandha ddahħal fl-abbozz preliminari tal-baġit ġenerali tal-Unjoni Ewropea l-estimi li hi tqis xierqa għall-pjan ta' stabbiliment u l-ammont ta' sussidju li għandu jithallas lill-baġit ġenerali, li hi għandha tpoġġi quddiem l-awtorità tal-baġit skont l-Artikolu 272 tat-Trattat.
9. L-awtorità baġitarja għandha tawtorizza l-appropriazzjonijiet għas-sussidju lill-Aġenzija. L-awtorità baġitarja għandha tadotta l-pjan ta' stabbiliment tal-Aġenzija.
10. Il-baġit għandu jiġi adottat mill-Bord Amministrattiv. Hu għandu jsir finali wara l-adozzjoni finali tal-baġit ġenerali tal-Unjoni Ewropea. Fejn xieraq, hu għandu jiġi aġġustat kif ikun hemm bżonn.

11. Il-Bord Amministrattiv għandu, malajr kemm jista' jkun, jinnotifika lill-awtorità tal-baġit bl-intenzjoni tiegħu li jimplimenta kwalunkwe proġett li jista' jkollu implikazzjonijiet finanzjarji sinifikanti għall-iffinanzjar tal-baġit tiegħu, b'mod partikolari kwalunkwe proġett relatat ma' proprjetà bħal kiri jew bejgħ ta' bini. Hi għandha tinforma b'dan lill-Kummissjoni.

Fejn fergħa tal-awtorità tal-baġit tkun innotifikat l-intenzjoni tagħha li twassal opinjoni, hi għandha tgħaddi l-opinjoni tagħha lill-Bord Amministrattiv f'perijodu ta' sitt ġimgħat mid-data ta' notifika tal-proġett.

Artikolu 64

Hlasijiet u pizijiet

1. Hlasijiet u pizijiet għandhom jiġu imposti għal dawn l-attivitajiet:
- (a) il-ħruġ u t-tiġdid ta' ċertifikati, kif ukoll il-funzjonijiet relatati kontinwi ta' superviżjoni;
 - (b) għandhom jirriflettu l-ispiza attwali ta' kull forniment individwali;
 - (c) l-ipproċessar tal-appelli;
 - (d) ir-registrazzjoni ta' dikjarazzjonijiet kif ukoll il-funzjonijiet relatati ta' superviżjoni kontinwa fil-qasam tal-ATM/ANS.

Il-hlasijiet u l-pizijiet kollha għandhom jiġu espressi, u jithallsu, f'euro.

2. L-ammont ta' hlasijiet u pizijiet għandu jiġi ffissat f'livell sabiex jiġi stipulat li d-dhul fir-rigward tagħhom huwa fil-prinċipju suffiċjenti biex ikopri l-ispiza kollha tas-servizzi mogħtija. In-nefquet kollha tal-Aġenzija attribwiti lill-persunal involut fl-attivitajiet imsemmija fil-paragrafu 3, inkluża l-kontribuzzjoni prorata ta' min iħaddem għall-iskema tal-pensjoni, għandhom ikunu riflessi b'mod partikolari f'din l-ispiza. Il-mizati u l-hlasijiet, inklużi dawk miġbura fl-2007, għandhom ikunu dhul assenjat għall-Aġenzija.

3. Il-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' dan l-Artikolu għandhom jiġu adottati skont il-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 65a([2]). Dawn il-miżuri għandhom jiġi speċifikaw b'mod partikolari l-attivitajiet li għalihom huma dovuti hlasijiet u piżijiet skont l-Artikolu 59(1)(c) (d) u (f), l-ammont ta' hlasijiet u piżijiet għal kull attività u l-mod kif għandhom jiġi jithallsu. Il-Bord Amministrattiv għandu jiġi kkonsultat dwar l-abbozz ta' miżuri ta' implimentazzjoni.

Artikolu 65a

Kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita minn kumitat. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
3. Meta l-kumitat ma jagħti l-ebda opinjoni, il-Kummissjoni ma għandhiex tadotta l-abbozz tal-att ta' implimentazzjoni u għandu japplika t-tielet subparagrafu tal-Artikolu 5(4) tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Artikolu 65b

Eżerċizzju tad-delega

1. Is-setgħa ta' adozzjoni ta' atti delegati hija mogħtija lill-Kummissjoni soġġett għall-kundizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu.
2. Id-delega ta' setgħa imsemmija fl-Artikolu 8b(6), l-aħħar subparagrafu, għal perjodu ta' hames snin minn [*id-data tal-pubblikazzjoni ta' dan ir-Regolament*]. Id-delega ta' setgħa għandha tiġi estiża b'mod taċitu għal perjodi ta' żmien identiċi, hliet jekk il-Parlament Ewropew jew il-Kunsill joġġezzjonaw għal tali estensjoni mhux iktar tard minn tliet xhur qabel it-tmiem ta' kull perjodu.
3. Id-delega ta' setgħa msemmija fl-aħħar subparagrafu tal-Artikolu 8b(6) tista' tiġi rrevokata fi kwalunkwe mument mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill. Deċiżjoni ta' revoka ttemm id-delega ta' setgħa speċifikata f'dik id-deċiżjoni. Din għandha tidhol fis-seħħ fil-jum ta' wara l-pubblikazzjoni tad-deċiżjoni f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* jew f'data aktar tard speċifikata fiha. Ma taffettwax il-validità tal-atti delegati li jkunu diġà fis-seħħ.
4. Huwa ta' importanza partikolari li l-Kummissjoni ssegwi l-prattika li normalment issegwi u twettaq konsultazzjonijiet ma' esperti, inklużi esperti mill-Istati Membri, qabel ma tadotta dawk l-atti delegati. Malli tadotta att delegat, il-Kummissjoni għandha tagħti notifika dwaru simultanjament lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill.
5. Att delegat adottat skont l-aħħar subparagrafu tal-Artikolu 8b(6) għandu jidhol fis-seħħ biss jekk ma tiġi espressa ebda oġġezzjoni la mill-Parlament Ewropew u lanqas mill-Kunsill fi żmien perjodu ta' xahrejn (2) min-notifika ta' dak l-att lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill jew jekk, qabel ma jiskadi dak il-perjodu, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill ikunu t-tnejn infurmaw lill-Kummissjoni li mhumiex ser joġġezzjonaw. Dak il-perjodu għandu jiġi estiż b'xahrejn fuq l-inizjattiva tal-Parlament Ewropew jew tal-Kunsill.

Artikolu 65c

Il-proċedura ta' urġenza

[...]

Artikolu [x]

Dhul fis-seħh u applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fl-għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.⁵

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u jkun direttament applikabbli fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Strasburgu,

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

Għall-Kunsill

Il-President

⁵ Għall-ĠU: 'Dan ir-Regolament għandu jiġi ppubblikat flimkien mar-Regolament EASA (KE) [Nru XXXXX.] Dan jiżgura li ż-żewġ regolamenti jidhlu fis-seħh fl-istess ħin.'

ANNEX V

KRITERJI GHALL-ENTITAJIET KWALIFIKATI MSEMMIJA FL-ARTIKOLU 13 ('ENTITÀ KWALIFIKATA' JEW 'ENTITÀ')

1. L-entità, id-Direttur tagħha u l-persunal responsabbli għall-eżekuzzjoni tal-kontrolli, ma jistgħux jinvolvu ruħhom, la direttament u lanqas bħala rappreżentanti awtorizzati, fid-disinn, il-manifattura, il-kummerċjalizzazzjoni jew il-manutenzjoni tal-prodotti, il-partijiet, it-tagħmir, il-kostitwenti jew is-sistemi fl-operazzjonijiet, il-provvediment ta' servizz jew l-użu tagħhom. Dan ma jeskludix il-possibbiltà ta' skambju ta' informazzjoni teknika bejn l-organizzazzjonijiet involuti u l-entità kwalifikata.
2. L-entità u l-persunal responsabbli għall-kompiti ta' ċertifikazzjoni u superviżjoni, l-ispezzjonijiet u l-istħarriġ għandhom jeżegwixxu d-dmirijiet tagħhom bl-akbar integrità professjonali possibbli u l-akbar kompetenza teknika possibbli u għandhom ikunu hielsa minn kull pressjoni u inċentiv, b'mod partikolari ta' natura finanzjarja, li jistgħu jaffettwaw il-gudizzju tagħhom jew ir-rizultati tal-kompiti ta' ċertifikazzjoni u superviżjoni, l-investigazzjonijiet, l-ispezzjonijiet u l-istħarriġ tagħhom, b'mod partikolari minn persuni jew gruppi ta' persuni affettwati minn dawn ir-rizultati.
3. L-entità għandha timpjega persunal u jkollha l-mezzi meħtieġa biex twettaq b'mod adegwat il-kompiti tekniċi u amministrattivi marbuta mal-proċess ta' ċertifikazzjoni u superviżjoni, l-ispezzjonijiet u l-istħarriġ; għandu jkollha wkoll aċċess għat-tagħmir meħtieġ għal verifiki eċċezzjonali.
4. L-entità kwalifikata u l-persunal tagħha responsabbli għall-investigazzjoni għandu jkollhom:
 - taħriġ tekniku u professjonali sod,
 - għarfien sodisfaċenti tar-rekwiżiti tal-kompiti ta' ċertifikazzjoni, l-ispezzjonijiet u l-istħarriġ li jwettqu u esperjenza adegwata ta' tali proċessi,
 - l-abbiltà meħtieġa biex jippreparaw id-dikjarazzjonijiet, ir-rekords u r-rapporti li juru li l-investigazzjonijiet, l-ispezzjonijiet u l-istħarriġ ikunu ġew eżegwiti;

- l-abbiltà li jiddokumentaw l-esperjenza intensiva fil-valutazzjoni ta' entitajiet pubbliċi u privati.
5. L-imparzjalità tal-persunal investigattiv, tal-ispezzjonijiet u tal-istħarriġ għandha tigi ggarantita. Ir-remunerazzjoni tagħhom ma għandhiex tiddependi fuq in-numru ta' investigazzjonijiet, spezzjonijiet u stħarriġ eżegwiti jew fuq ir-risultati tagħhom.
 6. L-entità għandha tixtri assigurazzjoni ta' responsabbiltà sakemm ir-responsabbiltà tagħha ma tkunx ittiedet minn Stat Membru f'konformità mal-liġi nazzjonali tiegħu jew l-Istat Membru nnifsu ma jkunx responsabbli għall-ispezzjonijiet.
 7. Il-persunal tal-entità għandu josserva s-segretezza professjonali fir-rigward ta' l-informazzjoni kollha li jkun kiseb waqt l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu taħt dan ir-Regolament.

ANNESS Vb

REKWIŻITI ESSENZJALI GHALL-ATM/ANS U GHALL-KONTROLLURI TAT-TRAFFIKU TAL-AJRU

1. *L-Użu tal-ispazju tal-ajru*

- (a) Kull inġenju tal-ajru, esklużi dawk involuti fl-attivitajiet imsemmija fl-Artikolu 1(2)(a), f'kull fażi tat-tajran jew fiż-żona ta' moviment tal-ajrudrom, għandu jkun operat skont regoli ġenerali komuni tal-operat u kwalunkwe proċedura speċifikata applikabbli għall-użu ta' dak l-ispazju tal-ajru.
- (b) Kull inġenju tal-ajru esklużi dawk involuti fl-attivitajiet imsemmija fl-Artikolu 1(2)(a), għandu jkun mġammar bil-kostitwenti meħtieġa u jkun operat kif xieraq. Il-kostitwenti użati fis-sistema ATM/ANS għandhom ukoll jikkonformaw mar-rekwiżiti fil-punt 3.

2. *Servizzi*

- (a) *Informazzjoni u dejta ajrunawtika għall-utenti ta' l-ispazju ta' l-ajru għall-għanijiet tan-navigazzjoni bl-ajru*
 - i) Id-data użata bħala sors ta' informazzjoni ajrunawtika għandha tkun ta' kwalità suffiċjenti, kompluta, kurrenti u pprovduta f'waqtha.
 - ii) L-informazzjoni ajrunawtika riżultanti għandha tkun preċiża, kompluta, kurrenti, mhux ambigwa, u ta' integrità adegwata f'format xieraq għall-utenti.
 - iii) It-tixrid ta' din l-informazzjoni ajrunawtika lill-utenti tal-ispazju tal-ajru għandu jkun f'waqtu, u jkun juża mezzi ta' komunikazzjoni affidabbli u veloċi biżżejjed li jkunu protetti mill-interferenza u l-korruzzjoni.
- (b) *L-informazzjoni meteoroloġika*
 - i) Id-data użata bħala sors ta' informazzjoni ajrunawtika meteoroloġika għandha tkun ta' kwalità suffiċjenti, kompluta, kurrenti u pprovduta f'waqtha.

- ii) Sa fejn hu possibbli, l-informazzjoni ajrunawtika meteoroloġika riżultanti għandha tkun biżżejjed preċiża, kompluta, kurrenti, ta' integrità adegwata u ċara biex tilhaq il-htigijiet tal-utenti tal-ispazju tal-ajru.
- iii) It-tixrid ta' din l-informazzjoni ajrunawtika meteoroloġika lill-utenti tal-ispazju tal-ajru jrid ikun f'waqtu, u jkun juża mezzi ta' komunikazzjoni affidabbli u veloċi biżżejjed li jkunu protetti mill-interferenza u l-korruzzjoni.

(c) *Servizzi tat-traffiku tal-ajru*

- i) Id-data użata bħala sors għall-forniment ta' servizzi tat-traffiku tal-ajru għandha tkun korretta, kompluta, u kurrenti.
- ii) Is-servizzi tat-traffiku tal-ajru għandhom ikunu biżżejjed preċiżi, kompluti, kurrenti, u ċari biex jilhqgħu l-htigijiet ta' sikurezza tal-utenti.
- iii) Ghodod awtomatizzati li jipprovdu informazzjoni jew pariri lill-utenti għandhom ikunu ddisinjati, manifatturati u miżmuma b'mod xieraq sabiex jiġi żgurat li huma idonei għall-għan maħsub tagħhom.
- iv) Is-servizzi tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru u l-proċessi relatati għandhom jagħmlu provvediment għal separazzjoni adegwata bejn l-inġenji tal-ajru u, fiż-żona ta' mmanuvrar tal-ajrudrom, jipprevjenu habtiet bejn l-inġenji tal-ajru u l-ostakli u, fejn ikun adatt, jassistu fil-protezzjoni minn perikli oħra waqt it-titjir, u għandhom jiżguraw koordinazzjoni fil-pront u f'waqtha mal-utenti rilevanti kollha u mal-volumi fil-qrib tal-ispazju tal-ajru.
- v) Il-komunikazzjoni bejn is-servizzi tat-traffiku tal-ajru u bejn l-unitajiet rilevanti tat-traffiku tal-ajru għandhom ikunu f'waqthom, ċari, korretti, mhux ambigwi, protetti mill-interferenzi u mifhuma u, fejn applikabbli, magħrufa b'mod komuni minn kull min huwa involut.

- vi) Għandu jkun hemm mezzi disponibbli sabiex jingħarfu emergenzi possibbli u, fejn xieraq, tinbeda azzjoni effettiva ta' tiftix u salvataġġ. Dawn il-mezzi għandhom, bħala minimu, jinkludu mekkaniżmi xierqa għat-tqajjim tal-allarm, miżuri u proċeduri ta' koordinazzjoni, mezzi u persunal biex jiġi kopert b'mod effiċjenti l-qasam ta' responsabbiltà.

(d) Servizzi ta' komunikazzjoni

Is-servizzi tal-komunikazzjoni għandhom jiksbu u jzommu rendiment suffiċjenti, fir-rigward tad-disponibilità, kriterji għad-disponibbiltà, l-integrità, il-kontinwità u l-puntwalità tagħhom. Huma għandhom ikunu veloċi u protetti mill-korruzzjoni.

(e) Servizz ta' navigazzjoni

Servizz ta' navigazzjoni għandu jikseb u jzomm livell suffiċjenti ta' rendiment fir-rigward tal-gwida, l-ippożizzjonar u, meta pprovdut, informazzjoni dwar it-timing. Il-kriterji tar-rendiment jinkludu l-preċiżjoni, l-integrità, id-disponibbiltà u l-kontinwità tas-servizz.

(f) Servizz ta' sorveljanza

Servizzi ta' sorveljanza għandhom jiddeterminaw il-pożizzjoni rispettiva tal-inġenju tal-ajru fl-ajru u ta' inġenji tal-ajru oħra u vetturi tal-art fuq wiċċ l-ajrudrom, b'rendiment suffiċjenti, fir-rigward tal-preċiżjoni, l-integrità, il-kontinwità u l-probabbiltà tal-lokalizzazzjoni.

(g) Il-ġestjoni tal-fluss ta' traffiku tal-ajru

Il-ġestjoni tattika tal-flussi tat-traffiku tal-ajru fuq livell tal-Unjoni għandha tuża u tagħti tagħrif li jkun biżżejjed preċiż u aġġornat dwar il-volum u n-natura tat-traffiku tal-ajru ppjanat li jaffettwa l-forniment ta-servizz, u għandha tikkordina u tinnegożja l-bdil tar-rotot jew it-tidwim tal-flussi tat-traffiku sabiex tnaqqas ir-riskju li jkun hemm sitwazzjonijiet ta' kongestjoni fl-ajru jew fl-ajrudromi. Il-ġestjoni tal-fluss jitwettaq bil-ħsieb li juża bl-aħjar mod il-kapaċità disponibbli fl-użu tal-ispazju tal-ajru u jtejjeb il-proċessi tal-ġestjoni tal-fluss tat-traffiku tal-ajru. Ikun imsejjes fuq is-sikurezza, it-trasparenza u l-effiċjenza, filwaqt li jiġi żgurat li tiġi pprovduta kapaċità b'mod flessibbli u f'waqtha, konsistenti mar-rakkomandazzjonijiet tal-Pjan ta' Navigazzjoni tal-Ajru Ewropew.

Il-mizuri msemmija fl-Artikolu 8b(6) li jikkonċernaw il-ġestjoni tal-fluss tat-traffiku tal-ajru għandhom jappoġġaw id-deċiżjonijiet operattivi meħuda mill-fornituri tas-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru, mill-operaturi ta' ajruporti u mill-utenti tal-ispazju tal-ajru u għandhom ikopru l-oqsma li ġejjin:

- (a) l-ippjanar tat-titjiriet;
- (b) l-użu tal-kapaċità ta' spazju tal-ajru disponibbli matul il-fażijiet kollha tat-titjir, inkluż l-allokazzjoni tas-slots waqt ir-rotta; u
- (c) l-użu ta' rotot mit-traffiku tal-ajru ġenerali, inklużi:
 - il-holqien ta' pubblikazzjoni waħdanija għall-orjentazzjoni tar-rotot u t-traffiku,
 - għazliet għad-devjazzjoni ta' traffiku tal-ajru ġenerali minn zoni ta' kongestjoni, u
 - regoli ta' prijorità dwar l-aċċess għall-ispazju tal-ajru għat-traffiku tal-ajru ġenerali, b'mod partikolari matul perjodi ta' kongestjoni u kriżi,
- (d) il-konsistenza bejn il-pjanijiet tat-titjiriet u l-slots tal-ajruporti u l-koordinazzjoni meħtieġa mar-reġjuni li jmissu magħhom, kif xieraq.

(h) Ġestjoni tal-ispazju tal-ajru

L-allokazzjoni ta' volumi speċifiċi ta' spazju tal-ajru għal ċertu użu għandha tiġi ssorveljata, ikkoordinata u ppromulgata f'waqtha sabiex jitnaqqas ir-riskju ta' telf ta' separazzjoni bejn l-inġenji tal-ajru f'kull ċirkostanza. Filwaqt li jqis l-organizzazzjoni ta' attivitajiet militari u aspetti marbutin li jaqgħu taħt ir-responsabbiltà tal-Istati Membri, il-ġestjoni tal-ispazju tal-ajru għandu jappoġġa wkoll l-applikazzjoni uniformi tal-kunċett tal-użu flessibbli tal-ispazju tal-ajru kif deskritt mill-ICAO u kif implimentat skont ir-Regolament (KE) Nru (XXXX/XXX) dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew (riformulazzjoni), biex tiġi ffaċilitata l-ġestjoni tal-ispazju tal-ajru u l-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru fil-kuntest tal-politika komuni tat-trasport.

(i) *Tfassil tal-ispazju tal-ajru*

L-istrutturi tal-ispazju tal-ajru u l-proċeduri tat-titjiriet għandhom ikunu ddisinjati sew, sorveljati u vvalidati qabel ma jkunu mqiegħda disponibbli u użati mill-inġenji tal-ajru.

3. *Sistemi u kostitwenti*

(a) *Generali*

Sistemi ATM/ANS u kostitwenti li jipprovdu informazzjoni relatata ma' u minn inġenju tal-ajru u fuq l-art għandhom jkunu ddisinjati, manifatturati, stallati, miżmuma u operati b'mod xieraq sabiex jiġi żgurat li huma proprji għall-għan maħsub tagħhom.

Is-sistemi u l-proċeduri għandhom jinkludu b'mod partikolari dawk meħtieġa biex jiġu appoġġati dawn il-funzjonijiet u s-servizzi:

1. Ġestjoni tal-ispazju tal-ajru.
2. Ġestjoni tal-fluss ta' traffiku tal-ajru.
3. Servizzi tat-traffiku tal-ajru, b'mod partikolari sistemi ta' pproċessar ta' data tat-titjir, sistemi ta' pproċessar ta' data ta' sorveljanza u sistemi ta' interfaċċja umani-mekkaniċi.
4. Komunikazzjonijiet inklużi komunikazzjonijiet mill-art għall-art, mill-ajru għall-art u mill-ajru għall-ajru.
5. Navigazzjoni.
6. Sorveljanza.
7. Servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika.
8. L-użu ta' informazzjoni meteoroloġika

(b) L-integrità, ir-rendiment u l-affidabbiltà tas-sistema u tal-kostitwenti

L-integrità u r-rendiment relatat mas-sikurezza tas-sistemi u l-kostitwenti, ikunux fuq l-inġenju tal-ajru, l-art jew l-ispazju, għandhom ikunu proprji għall-għan maħsub tagħhom. Għandhom jilhq u livell ta' rendiment mitlub ta' rendiment operattivi għall-kundizzjonijiet operattivi prevedibbli kollha tagħhom u għall-ħajja operattiva kollha tagħhom.

Is-sistemi tal-ATM/ANS u l-kostitwenti tagħhom għandhom jitfasslu, jinbnew, issirilhom manutenzjoni u jithaddmu billi jintużaw il-proċeduri xierqa u validati, b'mod li jiżgura l-operat mingħajr interruzzjonijiet tan-netwerk tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru Ewropew fil-hinijiet kollha u għall-fażijiet kollha tat-titjir. L-operat mingħajr ebda interruzzjoni jista' jiġi espress, b'mod partikolari, f'termini ta' skambjar ta' informazzjoni, inkluża dik dwar l-istatus operattiv rilevanti, il-fehim komuni tal-informazzjoni, it-tweqqi ta' pproċessar komparabbli u l-proċeduri assoċjati li jagħmlu possibbli r-rendiment operattiv komuni miftiehem għan-netwerk kollu tal-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru Ewropew (EATMN) jew partijiet minnu.

L-EATMN, is-sistemi tiegħu u l-kostitwenti tagħhom għandhom jappoġġaw, fuq bażi kkoordinata, kunċetti ta' operat godda miftiehma u vvalidati li jtejb u l-kwalità, is-sostenibbiltà u l-effettività ta' servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru, b'mod partikolari f'termini ta' sikurezza u kapaċità.

L-EATMN, is-sistemi tiegħu u l-kostitwenti tagħhom għandhom jappoġġaw l-implimentazzjoni progressiva tal-koordinazzjoni ċivili/militari, sa fejn meħtieġ għal ġestjoni effettiva tal-ispazju tal-ajru u tal-fluss tat-traffiku tal-ajru, u għall-użu sikur u effiċjenti tal-ispazju tal-ajru mill-utenti kollha, permezz tal-applikazzjoni tal-kunċett tal-użu flessibbli tal-ispazju tal-ajru.

Biex jintlaħqu dawn l-għanijiet, l-EATMN, is-sistemi tiegħu u l-kostitwenti tagħhom għandhom jappoġġaw l-iskambju f'waqtu bejn il-partijiet ċivili u militari ta' informazzjoni korretta u konsistenti li tkopri l-fażijiet kollha tat-titjir, mingħajr preġudizzju għal interessi tal-politika ta' sigurtà jew difiża, inklużi rekwiżiti dwar il-kunfidenzjalità.

(c) Id-disinn tas-sistemi u l-kostitwenti

- i) Is-sistemi u l-kostitwenti għandhom ikunu ddisinjati biex jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' sikurezza li japplikaw.
- ii) Sistemi u kostitwenti, meqjusa kollettivament, separatament u f'relazzjoni ma' xulxin, għandhom jkunu ddisinjati b'tali mod li teżisti relazzjoni inversa bejn il-probabbiltà li hsara tista' tirriżulta f'falliment totali tas-sistema u bejn is-severità tal-effett tagħhom fuq is-servizz is-sikurezza tas-servizzi.
- iii) Sistemi u kostitwenti, meqjusa kollettivament u f'tahlita ma' xulxin, għandhom ikunu ddisinjati billi jitqiesu l-limitazzjonijiet relatati mal-ħiliet u r-rendiment tal-bniedem.
- iv) Is-sistemi u l-kostitwenti għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jitharsu minn interazzjonijiet perikolużi mhux mixtieqa ma' elementi esterni.
- v) L-informazzjoni meħtieġa għall-manifattura, l-istallazzjoni, l-operazzjoni u l-manutenzjoni tas-sistemi u l-kostitwenti, kif ukoll l-informazzjoni dwar kundizzjonijiet mhux sikuri għandha tiġi pprovduta lill-persunal b'mod ċar, konsistenti u mhux ambigwu.

(d) Livell kontinwu tas-servizz

Il-livelli ta' sikurezza u r-rikonfigurazzjoni tas-sistemi u l-kostitwenti għandhom ikunu miżmuma tajjeb waqt is-servizz u waqt xi modifiki għas-servizz.

4. Il-kwalifiki tal-kontrolluri tat-traffiku tal-ajru

(a) Generali

Persuna li qed titħarreg bħala kontrollur tat-traffiku tal-ajru jew bħala student kontrollur tat-traffiku tal-ajru, għandha tkun matura biżżejjed f'sens edukattiv, fiżiku u mentali biex tikseb, iżzomm u turi l-għarfien teoriku u l-ħiliet prattiċi rilevanti.

(b) Għarfien teoriku

- i) Kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu jikseb u jżomm livell ta' għarfien xieraq għall-funzjonijiet li jwettaq u proporzjonat għar-riskji assoċjati mat-tip tas-servizz.
- ii) Il-kisba u ż-żamma tal-għarfien teoriku għandhom jintwerew permezz ta' valutazzjoni kontinwa waqt it-taħriġ, jew permezz ta' eżamijiet xierqa.
- iii) Għandu jinżamm livell xieraq ta' għarfien teoriku. Il-konformità għandha tintwera permezz ta' valutazzjonijiet jew eżamijiet regolari. Il-frekwenza tal-eżamijiet għandha tkun proporzjonata mal-livell tar-riskju assoċjat mat-tip ta' servizz.

(c) Hila Prattika

- i) Kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu jikseb u jżomm il-hiliet prattiċi xierqa għat-twettiq tal-funzjonijiet tiegħu. Dawn il-hiliet għandhom ikun proporzjonati għar-riskji assoċjati mat-tip ta' servizz u għandhom ikopru mill-inqas, jekk xierqa għall-funzjonijiet imwettqa, dawn li ġejjin:
 - i. proċeduri operattivi;
 - ii. aspetti speċifiċi għall-kompitu;
 - iii. sitwazzjonijiet abnormali u ta' emergenza; u
 - iv. fatturi umani.
- ii) Kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu juri l-hila li jwettaq il-proċeduri u l-kompiti assoċjati b'livell ta' kompetenza xieraq għall-funzjonijiet imwettqa.
- iii) Għandu jinżamm livell xieraq ta' kompetenza fil-hiliet prattiċi. Il-konformità għandha tkun verifikata permezz ta' valutazzjonijiet regolari. Il-frekwenza tal-valutazzjonijiet għandha tkun proporzjonata għall-komplessità u l-livell tar-riskju assoċjat mat-tip ta' servizz u l-kompiti mwettqa.

(d) *Proficjenza fil-lingwa*

- i) Kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu juri hila li jitkellem u jifhem l-Ingliż sa tali punt li jista' jikkomunika effettivament f'sitwazzjonijiet ta' lehen biss (telefown/radjutelefown) u wiċċ imb'wiċċ dwar suġġetti konkreti u marbuta max-xogħol, inkluż f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza.
- ii) Fejn mehtieg f'volum ta' spazju tal-ajru definit għall-iskop ta' forniment ta' servizz ATS, kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu wkoll ikollu l-hila jitkellem u jifhem jitkellem u jifhem l-ilsien/ilsna nazzjonali sal-punt imsemmi fuq.

(e) *Mezzi ta' taħriġ sintetiċi (STD)*

Meta jintuża STD għat-taħriġ prattiku dwar l-għarfien sitwazzjonali u l-fatturi umani jew biex jintwera li l-hiliet inkisbu u nżammu, għandu jkollu livell ta' rendiment li jippermetti s-simulazzjoni xierqa tal-ambjent tax-xogħol u tas-sitwazzjonijiet operattivi xierqa għat-taħriġ mogħti.

(f) *Kors ta' taħriġ*

- i) It-taħriġ għandu jingħata minn kors ta' taħriġ, li jista' jinkludi tagħlim teoriku u prattiku, inkluż taħriġ fuq STD, fejn applikabbli.
- ii) Kors għandu jiġi ddefinit u approvat għal kull tip ta' taħriġ.

(g) *Għalliema*

- i) It-tagħlim teoretiku jrid jingħata minn għalliema kwalifikati kif jixraq. Huma għandhom:
 - i. ikollhom għarfien xieraq fil-qasam li fih tkun se tingħata l-istruzzjoni; u
 - ii. ikunu wrew il-hila li jużaw it-tekniki ta' struzzjoni xierqa.

- ii) It-tagħlim dwar il-ħiliet prattiċi għandu jingħata minn għalliema kkwalifikati kif xieraq, li jkollhom il-kwalifiki li ġejjin:
 - i. jilhq l-għarfien teoriku u r-rekwiżiti tal-esperjenza x-xierqa biex ikun jista' jingħata t-tagħlim;
 - ii. ikunu wrew il-hila li jgħallmu u jużaw tekniki ta' tagħlim xierqa;
 - iii. ikunu pprattikaw tekniki ta' tagħlim f'dawk li proċeduri li dwarhom ikun se jingħata t-tagħlim; u
 - iv. jagħmlu korsijiet ta' aġġornament regolari sabiex jiġi żgurat li l-kompetenzi istruttivi tagħhom jinżammu.
- iii) Barra minn hekk, l-għalliema tal-ħiliet prattiċi għandhom jkunu intitolati jew inkella kienu intitolati li jaġixxu bħala kontrolluri tat-traffiku tal-ajru.

(h) Assessuri

- i) Il-persuni responsabbli għall-valutazzjoni tal-hila tal-kontrolluri tat-traffiku tal-ajru għandu:
 - i. ikun wera il-hila li jivvaluta l-prestazzjoni ta', u jwettaq testijiet u verifiki fuq il-kontrolluri tat-traffiku tal-ajru; u
 - ii. jagħmlu korsijiet ta' aġġornament regolari sabiex jiġi żgurat li l-kompetenzi tal-valutazzjoni tagħhom jinżammu.
- ii) L-assessuri tal-ħiliet prattiċi għandhom jkunu intitolati jew inkella kienu intitolati li jaġixxu bħala kontrolluri tat-traffiku tal-ajru f'dawk l-oqsma li fihom issir l-evalwazzjoni.

(i) *Il-kundizzjoni medika ta' kontrollur tat-traffiku tal-ajru*

i) Kriterji mediċi

- i. Kull kontrollur tat-traffiku tal-ajru għandu perjodikament jagħti prova tal-qagħda medika tiegħu li tkun xierqa biex iwettaq il-funzjonijiet tiegħu b'mod sodisfaċenti. Il-konformità għandha tintwera permezz ta' valutazzjoni xierqa li tqis it-tnaqqis mentali u fiżiku possibbli minhabba ż-żmien;
- ii. Il-wiri tal-qagħda medika, li tinkludi sew l-aspett fiżiku sew l-aspett mentali, tfisser prova tal-assenza ta' kwalunkwe marda jew diżabilità, li tista' żżomm lill-persuna li qed tipprovdi servizz ta' kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) milli:
 - jwettaq kif xieraq il-kompiti meħtieġa biex jiġi pprovdut servizz ta' ATC,
 - li jsegregwixxi doveri assenjati fi kwalunkwe hin, jew
 - tipperċepixxi b'mod xieraq l-ambjent tagħha.

- ii) Meta l-qagħda medika xierqa ma tkunx tista' tintwera għal kollox, jistgħu jiġu implimentati miżuri ta' mitigazzjoni li jipprovdu sikurezza ekwivalenti.

5. *Fornituri tas-servizzi u organizzazzjonijiet tat-taħriġ*

(a) *Il-forniment tas-servizzi m'għandux isir jekk ma jiġux sodisfatti dawn il-kundizzjonijiet:*

- i) il-fornitur tas-servizz għandu jkollu, direttament jew b'kuntratt, il-mezzi neċessarji għall-iskala u l-ambitu tas-servizz. Dawn il-mezzi għandhom jinkludu, imma mhumiex limitati għal, faċilitajiet, impjegati, materjali, dokumentazzjoni tal-kompiti, responsabbiltajiet u proċeduri, aċċess għal data rilevanti u ż-żamma ta' registri;
- ii) Il-fornitur tas-servizz għandu jżviluppa u jżomm aġġornati manwali tal-ġestjoni u tal-operazzjonijiet marbuta mal-forniment tas-servizzi tiegħu u għandu jopera skont dawn il-manwali. Dawn il-manwali jrid ikun fihom l-istruzzjonijiet, l-informazzjoni u l-proċeduri kollha meħtieġa għall-operazzjonijiet, is-sistema ta' ġestjoni u għall-persunal tal-operazzjonijiet biex iwettaq dmirijietu;

- iii) Il-fornitur tas-servizz għandu jimplimenta u jżomm sistema ta' tmexxija bbażata fuq ir-riskju sabiex tiġi żgurata l-konformità mar-rekwiżiti essenzjali f'dan l-Anness u timmira għal titjib proattiv kontinwu ta' din is-sistema;
- iv) Il-fornitur tas-servizz għandu juża biss persunal kwalifikat u mħarreg kif xieraq u jimplimenta u jmantni programmi ta' taħriġ u verifika għall-persunal;
- v) il-fornitur tas-servizz għandu jistabbilixxi interfaċċji formali mal-partijiet ikkonċernati kollha li jistgħu jinfluenzaw direttament is-sikurezza tas-servizzi tagħhom biex tiġi żgurata l-konformità ma' dawn ir-rekwiżiti essenzjali;
- vi) Il-fornitur tas-servizz għandu jistabbilixxi u jimplimenta pjan ta' kontinġenza li jkopri sitwazzjonijiet anormali u ta' emerġenza li jistgħu jseħħu f'relazzjoni mas-servizzi tiegħu;
- vii) Il-fornitur tas-servizz għandu jistabbilixxi u jmantni programm ta' prevenzjoni u sikurezza mill-aċċidenti u l-inċidenti, inkluż programm ta' rappurtar u analiżi tal-okkorrenzi, li għandu jintuża mis-sistema tal-ġestjoni sabiex tikkontribwixxi għall-għan tat-titjib kontinwu tas-sikurezza; u
- viii) Il-fornitur tas-servizz għandu jagħmel arrangamenti biex jivverifika li r-rekwiżiti tas-sikurezza u tal-interoperabbiltà ta' kwalunkwe sistema u kostitwent li jopera jintlaħqu f'kull hin.

(b) *Il-forniment tas-servizz m'għandux isir jekk ma jintlaħqux dawn il-kundizzjonijiet:*

- i) Il-prevenzjoni tal-għejja tal-persunal li jipprovdi servizz ATC għandha tkun ġestita permezz ta' sistema ta' roster. Sistema bħal din trid tindirizza l-perjodi ta' xogħol, il-hinijiet tax-xogħol u perjodi adattati tal-mistrieħ. Limitazzjonijiet stabbiliti fi hdan is-sistema ta' roster għandhom iqisu fatturi rilevanti li jwasslu għall-għejja bħal, b'mod partikolari, nuqqas ta' rqad, tharbit taċ-ċikli ċirkadjani, sigħat bil-lejl, hin kumulattiv tal-hidma għal perjodi ta' żmien partikolari u anki t-tqassim bejn il-persunal tal-kompiti allokat;
- ii) Il-prevenzjoni tal-istress tal-persunal li jipprovdi servizz ATC għandha tkun ġestita permezz ta' programmi ta' edukazzjoni u prevenzjoni;

- iii) Il-fornitur tas-servizz ATC għandu jkollu stabbiliti proċeduri li jivverifikaw jekk ikunx imxekkel il-ġudizzju konjittiv jew jekk ma tkunx xierqa l-qagħda medika tal-persunal li jipprovdi servizzi ATC;
 - iv) Il-fornitur tas-servizz ATC għandu jqis limitazzjonijiet operattivi u tekniċi kif ukoll prinċipji tal-fattur uman fl-ippjanar u l-operazzjonijiet tiegħu.
- (c) *Il-forniment tas-servizzi Communication, Navigation and/or Surveillance (S) m'għandux isir hlief jekk jintlaħqu dawn il-kundizzjonijiet:*

Il-fornitur tas-servizz għandu jżomm infurmati lill-utenti tal-ispazju tal-ajru u l-unitajiet ATS rilevanti dwar l-istatus operattiv (u l-bidliet fih) tas-servizzi tagħhom ipprovduti għal għanijiet ATS.

(d) *Organizzazzjonijiet tat-taħriġ*

Organizzazzjoni tat-taħriġ li tipprovdi t-taħriġ għall-persunal li jipprovdi servizz ATC għandha tilhaq ir-rekwiżiti li ġejjin:

- i) ikollha l-mezzi kollha neċessarji għall-ambitu tar-responsabbiltajiet assoċjati mal-attività tagħhom. Dawn il-mezzi għandhom jinkludu, imma mhumiex limitati għal, faċilitajiet, impjegati, materjali, dokumentazzjoni tal-kompiti, responsabbiltajiet u proċeduri, aċċess għal data rilevanti u ż-żamma ta' reġistri;
- ii) timplimenta u żżomm sistema ta' ġestjoni relatata mas-sigurtà u l-istandard ta' taħriġ, u timmira għal titjib kontinwu ta' din is-sistema; u
- iii) tistabbilixxi arrangamenti ma' organizzazzjonijiet rilevanti oħra, kif neċessarju, sabiex tiġi żgurata l-konformità ma' dawn ir-rekwiżiti essenzjali.